

**CONSILIUL CONSULTATIV AL PROCURORILOR EUROPENI
(CCPE)**

Opinia nr. 10 (2015)

a Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni

al Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei

privind

rolul procurorilor în cadrul cercetării penale

I. Introducere

1. Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) a fost înființat de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei în anul 2005, cu sarcina de a emite avize cu privire la punerea în aplicare a Recomandării Rec (2000) 19 a Comitetului de Miniștri în statele membre, cu privire la rolul procuraturii în sistemul de justiție penală.

2. Comitetul de Miniștri a însărcinat CCPE să pregătească și să adopte un aviz în anul 2015, pentru a atrage atenția asupra rolului procurorilor în cadrul investigațiilor penale. CCPE a elaborat prezenta Opinie pe baza răspunsurilor la chestionarul primit din partea a 29 de state membre [1].

3. Potrivit acestor răspunsuri, se pare că diferitele aspecte ale relațiilor dintre procurori și organele de urmărire penală sunt determinate de Constituție și / sau de legile naționale și instrumentele interne de

reglementare (de exemplu, ordine și instrucțiuni ale Procurorului General, reguli de conduită, coduri etice, etc.).

4. Rolul procurorilor în cadrul investigațiilor penale variază de la un sistem de justiție la altul. În unele țări, procurorii pot efectua investigații. În alte țări, fie poliția poate efectua investigații sub autoritatea și / sau supravegherea procurorilor, fie poliția sau alte organisme de investigație pot acționa independent.

5. Sistemul de urmărire penală poate fi diferit în fiecare stat membru. Aceasta se poate baza pe principiul urmăririi penale obligatorii sau al urmăririi penale discreționare. În plus, diferitele sisteme de urmărire penală reflectă, în mod tradițional, fie modelele de investigare bazate pe acuzare, fie cele opuse.

6. În ultimii ani, în Europa, în special sub influența Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare "Curtea"), a avut loc o evoluție între aceste modele, într-un efort de a asigura atât investigarea efectivă, cât și respectarea drepturilor persoanelor vizate, cu scopul principal de a respecta toate aceste sisteme care împărtășesc valori fundamentale comune.

A. Textele de referință

7. CCPE subliniază importanța raportării la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare "CEDO"), în special articolele 2, 3, 5, 6 și 8 și jurisprudența relevantă a Curții. De asemenea, se referă la importanța constatărilor și recomandărilor Comitetului European pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante.

8. CCPE a luat în considerare Recomandarea Rec (2000) 19 menționată mai sus, care constată că, în unele sisteme de justiție penală, procurorii conduc, îndrumă sau supraveghează ancheta [2]. De asemenea, CCPE a luat în considerare Recomandarea Rec (2001) 10 a Comitetului de Miniștri către

statele membre privind Codul european de etică al poliției [3], Recomandarea Rec (2005) 10 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind "tehnicele speciale de investigare", având legătură cu infracțiunile grave, inclusiv actele de terorism, precum și legat de Concluziile adoptate de cea de-a 6-a Conferință a Procurorilor Generali Europeni care a avut loc la Budapesta, Ungaria, la data de 31 mai 2005, privind relația dintre procurori și poliție. În concluziile sale, CCPE a avut în vedere principiile cuprinse în Opinia nr. 9 (2014) privind normele și principiile europene privind procurorii - "Carta de la Roma", precum și celelalte Opinii relevante, în special Opinia nr. 3(2008) al CCPE privind rolul serviciilor de urmărire penală în afara domeniului de aplicare a dreptului penal și Opinia nr. 8 (2013) privind relațiile dintre procurori și mass-media.

9. CCPE a luat în considerare, de asemenea, documentele relevante ale Organizației Națiunilor Unite, cum ar fi Pactul internațional privind drepturile civile și politice din 1966, Codul de conduită al funcționarilor cu rol în aplicarea legii, adoptat de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la data de 17 decembrie 1979 (Rezoluția 34/ 169), Convenția din 1984 împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante, Ghidul din 1990 privind rolul procurorilor și recomandările comitetelor însărcinate cu monitorizarea implementării instrumentelor relevante ale Națiunilor Unite [4].

10. CCPE a avut în vedere, de asemenea, Standardele de Responsabilitate Profesională și Declarația îndatoririlor și drepturilor de bază ale procurorilor, adoptate de către Asociația Internațională a Procurorilor (IAP) în anul 1999, alte documente relevante adoptate de către IAP, precum și Declarația de la Sopot a Procurorilor Generali ai Grupului de la Vișegrad [5] din 25 mai 2015, privind relațiile dintre serviciile de urmărire penală și poliție.

B. Scopul și domeniul de aplicare al Opiniei

11. Prezenta Opinie urmărește să elaboreze recomandări cu privire la rolul procurorilor în cadrul investigațiilor penale, ținând seama de drepturile tuturor părților implicate în aceste investigații (victime, inculpați, apărători, martori etc.), precum și identificarea și promovarea de bune practici de lucru între procurori și anchetatori.

12. Recomandarea Rec (2000) 19, subliniază pe scurt relațiile dintre procurori și organele de cercetare, observând diferențele dintre diversele sisteme existente în statele membre ale Consiliului Europei.

13. Această problemă este una esențială în contextul bunei administrări a justiției penale. Unul dintre principiile de bază ale statului de drept îl reprezintă respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către procurori și anchetatori, în toate etapele desfășurării anchetei.

14. Aceasta presupune că:

- procurorii, atunci când se află în responsabilitatea lor, ar trebui să se asigure că persoanele implicate într-o anchetă sunt tratate în mod uman și că își pot exercita drepturile legitime;
- procurorii ar trebui să-și folosească toată autoritatea, în măsura în care este posibil, în limitele competenței și puterii lor, să se asigure că organele de anchetă respectă legea și standardele de conduită specifice, pentru a fi răspunzători în fața unei autorități competente, pentru orice abuz de putere sau comportament;
- procurorii ar trebui să se asigure că rezultatele anchetei și care sunt prezentate judecătorului de instanță reflectă realitatea constatărilor, pentru a nu induce în eroare instanța.

15. Prezenta Opinie se limitează la investigațiile desfășurate în domeniul penal.

II. Rolul procurorilor în cadrul investigațiilor penale

A. Supravegherea investigațiilor efectuate de către procurori

16. În general, procurorii trebuie să examineze legalitatea investigațiilor cel mai târziu atunci când se hotărăște dacă o urmărire penală ar trebui să înceapă sau să continue. În acest sens, procurorii ar trebui să monitorizeze, de asemenea, modul în care se desfășoară investigațiile și dacă sunt respectate drepturile omului.

17. În cazul în care au competența de a face acest lucru, procurorii pot furniza instrucțiuni, sfaturi, directive sau orientări cu caracter obligatoriu, după caz, organelor de anchetă privind fie întregul proces de investigații, fie actele de investigație specifice, în vederea asigurării respectării normelor de fond și de procedură ale dreptului penal, precum ale drepturilor garantate de CEDO.

18. În vederea asigurării unei activități eficiente de urmărire penală, aceste instrucțiuni sau orientări pot face referire, printre altele, la dovezile care trebuie obținute, la strategia adecvată pentru desfășurarea investigațiilor, la mijloacele sau instrumentele care trebuie utilizate pentru colectarea probelor, la faptele care trebuie clarificate și dovedite și la măsurile care trebuie luate în timpul investigațiilor.

19. În cazul în care procurorii au un rol de supraveghere în ceea ce privește investigațiile, aceștia ar trebui să se asigure că organele de anchetă informează procurorii cu privire la progresele înregistrate în investigarea cazurilor penale, cu privire la punerea în aplicare a priorităților de politică penală care le-au fost atribuite și cu privire la aplicarea instrucțiunilor date de către procurori.

20. În statele membre, în cazul în care este în competența lor, procurorii ar trebui:

- să depună eforturi pentru a se asigura că investigațiile au unicul scop de a stabili adevărul și de a rezolva cazurile, că se desfășoară în mod legal cu respectarea drepturilor omului și a principiilor fundamentale proclamate, în special, în articolele 2, 3, 5, 6 și 8 din CEDO și că se desfășoară în timp util, cu obiectivitate, imparțialitate și profesionalism. Atunci când au responsabilități privind conducerea, controlul sau supravegherea activității anchetatorilor, aceștia ar trebui să se asigure, în măsura în care este posibil, în limitele competenței și puterii lor, că și anchetatorii respectă aceleași principii, precum și drepturile fundamentale;

- să depună eforturi pentru a se asigura că prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare sunt respectate pe durata investigațiilor. Ori de câte ori este posibil, este necesar ca, pe parcursul acestei etape a investigației, să nu se divulge în mod public identitatea suspectilor și să se asigure siguranța lor personală și dreptul acestora la demnitate și la protecția vieții lor private;

- pe durata cercetărilor, să se străduiască să garanteze confidențialitatea informațiilor pentru a nu periclita progresul și eficacitatea investigațiilor;

- să se asigure că, pe durata investigațiilor în care sunt implicate, securitatea personală și drepturile părților, ale martorilor și ale celorlalți participanți la caz sunt garantate;

- să se asigure că victimele, în special persoanele vulnerabile, sunt informate cu privire la inițierea și rezultatul investigațiilor prin mijloace adecvate, respectând drepturile lor;

21. Pentru îndeplinirea acestor sarcini, procurorii trebuie să-și exercite sarcinile în mod corect, consecvent și rapid, contribuind astfel la asigurarea unui proces echitabil și a bunei funcționări a sistemului de justiție penală.

22. În cazul în care este în competența lor, procurorii trebuie, de asemenea, să ia în considerare problemele legate de gestionarea eficientă a resurselor, inclusiv a celor umane și financiare. De asemenea, ar trebui să evite

cheltuielile disproporționate, respectând totodată statul de drept și drepturile procedurale.

B. Situații în care procurorii efectuează investigații

23. În statele membre unde se permite efectuarea cercetării penale de către procuror, aceștia trebuie să efectueze investigații în mod legal, profesional, corect, rapid și, în măsura posibilităților, fără a aduce atingere sau discriminare împotriva vreunei persoane. De asemenea, procurorii ar trebui să elaboreze linii de anchetă care ar putea fi favorabile apărării și să adune și să dezvăluie dovezi în acest sens.

24. În cadrul limitei competenței lor privind investigațiile, procurorii ar trebui să aibă cel puțin aceleași drepturi și obligații ca și alte organisme de anchetă, precum și să dispună de mijloacele necesare îndeplinirii funcțiilor lor.

C. Situații în care poliția sau alte organe de cercetare efectuează investigații sub autoritatea procurorilor

25. În statele membre în care autoritatea poliției este plasată sub autoritatea organului de urmărire penală sau în cazul în care investigațiile poliției sunt supravegheate de către serviciile procuraturii, procurorii ar trebui să dispună de măsuri eficiente pentru a garanta că își pot îndeplini integral sarcinile în cadrul anchetelor penale, întotdeauna cu respectarea legislației naționale și internaționale. Aceștia ar trebui să se asigure că investigațiile sunt efectuate în modul cel mai adecvat și eficient și cu respectarea continuă a statului de drept și a drepturilor procedurale.

26. Aceste sarcini pot include;

- asigurarea implementării eficiente a priorităților politicii penale;
- acordarea de instrucțiuni către poliție, cu privire la momentul inițierii și modul de desfășurare a anchetelor penale;

- alocarea de cazuri individuale către organismul de investigare competent;
- promovarea unei cooperări fructuoase și eficiente între poliție și procuratură și coordonarea cercetării, atunci când sunt implicate mai multe organisme;
- oferirea de îndrumări și instrucțiuni privind chestiunile legii;
- supravegherea legalității și a calității investigațiilor;
- efectuarea de evaluări și control și, în măsura în care este necesar, a respectării legii;
- și, dacă este cazul și în conformitate cu legislația națională, sancționează sau promovează sancționarea în cazurile de încălcare a legii.

27. În statele membre în care procurorii supraveghează investigațiile, aceștia trebuie să dispună de competențe procedurale suficient de extinse pentru a se asigura că investigațiile penale sunt efectuate în mod eficient și în deplină conformitate cu legea. În special, în statele membre în care procurorii au puterea, în cadrul legislației naționale, de a supraveghea investigațiile:

- procurorii ar trebui să se asigure că anchetatorii respectă dispozițiile legale, inclusiv pe cele privind legalitatea inițierii, suspendării și încetării procesului penal, precum și respectarea drepturilor participanților la procedurile penale, inclusiv a victimelor și a părților din partea apărării. Pentru a putea face acest lucru, procurorii ar trebui să fie informați în mod corespunzător cu privire la toate deciziile importante privind anchetele care trebuie făcute în viitor sau care sunt deja efectuate, mai ales atunci când implică posibilitatea limitării grave a drepturilor și libertăților participanților la cercetarea penală, (spre exemplu, despre consecințele unei infracțiuni raportate și despre evenimentele principale ale investigațiilor);

- procurorii ar trebui să aibă puterea de a aproba adoptarea unor astfel de decizii importante de către investigator sau de a le respinge;
- pentru ca drepturile și interesele legitime ale participanților la procedurile penale să fie respectate în mod corespunzător, procurorii ar trebui, de asemenea, să informeze, dacă este cazul, acești participanți despre dreptul lor de a se adresa recursului în fața unui procuror superior sau a unei instanțe;
- procurorii ar trebui să respecte confidențialitatea investigației. Aceștia nu ar trebui să permită divulgarea informațiilor confidențiale primite de la anchetatori sau terți, cu excepția cazului în care divulgarea acestor informații poate fi necesară în interesul justiției sau în conformitate cu legea;
- procurorii ar trebui să aibă posibilitatea de a avea acces liber și în orice moment la toate materialele legate de investigații penale, pentru a permite o supraveghere eficientă în timp util a investigației, dacă este necesar, pentru a evita pierderea dovezilor importante, pentru a asigura securitatea și (în cazul în care legea națională permite acest lucru) accesul la dosarul victimelor sau pentru a împiedica posibilitatea de a scăpa de instrumentele justiției, de către persoanele care ar trebui să fie urmărite penal;
- procurorii ar trebui să exercite periodic supravegherea investigațiilor, în sensul prevenirii detenției ilegale sau neîntemeiate sau întemnițării persoanelor;
- procurorii ar trebui să depună eforturi pentru a proteja, în conformitate cu legislația internațională și națională, toate persoanele private de libertate, pentru a nu fi supuse la tratamente necorespunzătoare din partea funcționarilor și a altor persoane și ar trebui să ia în considerare cu atenție cererile depuse în legătură cu aceste împrejurări;
- procurorii ar trebui să aibă competențe stabilite legal, care să le permită nu numai să evalueze legalitatea acțiunilor anchetatorilor și îndeplinirea

instrucțiunilor acestora, ci și să prevină, în măsura posibilului, încălcările legii de către acești anchetatori;

- ori de câte ori anchetatorii folosesc metode ilegale de investigare care duc la încălcări grave ale drepturilor omului, procurorii ar trebui să aibă dreptul de a iniția urmărirea penală împotriva unor astfel de anchetatori, sau de a adresa autorităților competente cereri privind începerea urmăririi penale sau a procedurilor disciplinare față de acești anchetatori.
- procurorii ar trebui să aibă dreptul de a vizita în mod liber un suspect / inculpat deținut în custodie.

D. Situații în care poliția este independentă în ceea ce privește efectuarea investigațiilor

28. În statele membre în care poliția sau alte autorități de investigare, cercetează cazurile în mod independent, sistemele juridice ar trebui să dispună de proceduri de supraveghere adecvate pentru a asigura legalitatea investigațiilor și pentru a se asigura că poliția și alte autorități de anchetă acționează profesional, corect și rapid.

29. În oricare caz, procurorii ar trebui să poată lua măsuri eficiente pentru a promova o cooperare adecvată și funcțională cu organele de anchetă.

III. Rolul procurorilor în ceea ce privește respectarea dreptului la apărare în timpul investigațiilor și al tehnicilor de investigare

A. Respectarea principiului prezumției de nevinovăție și a dreptului la apărare

30. Potrivit jurisprudenței Curții [6], fiecare procedură penală, inclusiv aspectele procedurale, trebuie să aibă un caracter contradictoriu și să asigure egalitatea instrumentelor procuraturii și ale apărării. Acesta este un aspect fundamental al dreptului la un proces echitabil. Mai mult, articolul 6 (1) al CEDO cere ca autoritățile de urmărire penală să facă cunoscute apărării, în faza de judecată,

toate probele relevante de care dispun, pentru sau împotriva persoanei învinuite. Dreptul la un proces echitabil include principiul egalității de forțe și presupune, de asemenea, principiul procedurii contradictorii. Aceasta include dreptul la dezvăluirea integrală, în timp util, a tuturor materialelor relevante aflate în posesia procurorului. Aceasta presupune punerea la dispoziție a tuturor elementelor de probă și obligația procurorului sau a altei autorități de investigare, de a căuta dovezi privind stabilirea vinovăției și nevinovăției.

31. Procurorii, indiferent de rolul lor în anchete, ar trebui să se asigure că acțiunile lor sunt în conformitate cu legea și, în special, respectă următoarele principii:

- egalitatea în fața legii;
- imparțialitatea și independența procurorilor;
- dreptul de acces la un avocat;
- dreptul apărării de a avea acces la toate materialele relevante;
- prezumția de nevinovăție;
- egalitatea de forțe;
- independența instanțelor;
- dreptul unui acuzat la un proces echitabil;

32. Respectarea prezumției de nevinovăție este obligatorie nu numai pentru instanțele judecătorești, ci și pentru toate celelalte organisme ale statului. Procurorii și organele de cercetare ar trebui să se abțină de la orice declarație sau atitudine care ar contribui la încălcarea acestui principiu.

33. Principiul egalității de forțe impune, ca parte a unei proceduri penale echitabile, ca persoana care face obiectul unei investigații să fie în măsură să-și prezinte cazul în fața unei instanțe fără a fi dezavantajată în mod substanțial față de partea opusă. Prin urmare, ar trebui să se mențină un echilibru echitabil între părți, permițându-le să discute orice element al anchetei.

34. Respectarea principiului contradictorialității în materie penală necesită o distincție între etapa de investigare și faza procesului. În ceea ce privește prima fază a investigației, principiul contradictorialității nu este absolut. Mai degrabă, este o anticipare a acesteia: constă într-o căutare a dovezilor pentru a stabili dacă există motive suficiente pentru întocmirea unui rechizitoriu și, în această fază, procedura poate fi confidențială [7].

35. Cu toate acestea, articolul 6 alineatul (3) litera (a) din CEDO stabilește dreptul fiecărui învinuit de a fi informat cu promptitudine, într-o limbă pe care o înțelege și în detaliu, cu privire la natura și cauza acuzațiilor împotriva acestora. Acuzatul trebuie să fie informat cu precizie cu privire la acuzația împotriva sa, cel puțin din momentul în care este arestat. În plus, începând cu acel moment, termenul rezonabil în sensul articolului 6 alineatul (1) începe să curgă. O persoană care este arestată, reținută sau privată de libertate trebuie informată cu promptitudine, în scris, despre drepturile sale. O astfel de notificare trebuie scrisă în mod clar într-o limbă pe care persoana o poate înțelege. Această notificare ar trebui să includă, printre altele, informații care să precizeze dreptul său:

- de a fi pe deplin informat cu privire la acuzațiile aduse împotriva sa;
- de a fi pe deplin informat cu privire la motivul detenției sale;
- de a avea acces și să consulte în mod efectiv un avocat;

- la traducere și / sau interpretare.

36. Obligația de a căuta și de a păstra dovezi de vinovăție sau de nevinovăție trebuie interpretată în mod realist raportat la faptele fiecărui caz și relevanța probelor trebuie evaluată.

37. Dovezile relevante privind vinovăția sau nevinovăția ar trebui, în măsura în care este necesar și practic, să fie păstrate, în conformitate cu legislația națională, cel puțin până la încheierea procedurii. Faptul că probele nu vor fi folosite de către procuratură nu justifică distrugerea sau lipsa acestora sau distrugerea de note sau înregistrări legate de caz. În cazul în care conduc la posibilitatea rezonabilă de infirmare a urmăririi penale, ar trebui reținute.

38. În cazul în care procurorul are cunoștință despre existența de probe relevante pentru demonstrarea nevinovăției unui acuzat și / sau care ar putea contribui substanțial la apărare, procurorul ar trebui să facă cunoscut acest material probatoriu. Dacă procurorul refuză sau nu este în măsură să facă acest lucru, acest lucru poate duce la achitare sau încetarea urmăririi penale.

39. În orice moment, procurorii ar trebui să se comporte profesionist, în conformitate cu legea, cu regulile și etica profesiei lor și Codul de etică al procurorilor ("Ghidul pentru Budapesta" [8]). Ei ar trebui să se străduiască să atingă cele mai înalte standarde de integritate și să se asigure că comportamentul lor nu poate fi sursă a vreunei imputări.

B. Tehnici speciale de investigare

40. Procurorii ar trebui să-și adapteze activitatea la evoluția rapidă a criminalității. În acest context, trebuie să facă uz de noile tehnici disponibile, în măsura în care sunt conforme cu legea și să acorde atenția cuvenită nevoii de specializare și multidisciplinaritate.

41. Procurorii ar trebui să țină seama de faptul că utilizarea unor astfel de tehnici poate avea ca rezultat și restricții sau constrângeri asupra drepturilor persoanelor: de ex. utilizarea informatorilor, agenții sub acoperire, înregistrarea întâlnirilor, supravegherea și interceptarea apelurilor telefonice, e-mailuri, comunicarea prin internet, utilizarea programelor informatice intruzive, G.P.S. sau scanere, etc.

42. În statele membre în care procurorii sunt implicați în investigații care utilizează tehnici speciale deosebit de invazive pentru viața privată, aceștia nu ar trebui să recurgă la o astfel de măsură de investigație, cu excepția cazurilor grave, atunci când o infracțiune gravă a fost săvârșită sau premeditată și numai dacă alte măsuri nu sunt utilizabile sau adecvate și "în măsura în care acest lucru este necesar într-o societate democratică și este considerat adecvat pentru executarea unei activități eficiente de cercetare și urmărire penală" (Rec (2005) 10, paragraful 2). Procurorii trebuie să respecte, în acest context, principiile proporționalității și imparțialității, drepturile fundamentale ale indivizilor, precum și prezumția de nevinovăție.

43. Pentru a obține un echilibru adecvat în utilizarea acestor tehnici, statele membre trebuie:

- să ia măsurile legislative adecvate pentru a permite și a defini limitele privind utilizarea probelor obținute prin utilizarea acestor noi tehnici;
- să ia măsurile adecvate pentru a îndeplini cerințele impuse de CEDO și principiile care derivă din jurisprudența Curții (controlul judiciar, respectarea legalității etc.);
- asigurarea instruirii corespunzătoare a procurorilor și a personalului implicat în serviciile de urmărire penală, pentru a permite procurorilor să utilizeze eficient noile tehnici și să faciliteze anchetele penale.

Măsuri de întărire a rolului procurorilor în anchetă

A. Cooperarea internațională

44. Procurorii ar trebui să promoveze cooperarea internațională și încrederea reciprocă în domeniul procedurilor penale, ținând seama de necesitatea de a respecta suveranitatea statelor și de a respecta cu strictețe dispozițiile relevante ale legislației naționale și internaționale.

45. Statele trebuie să promoveze contacte directe între procurorii din diferite țări sau organizații internaționale care sunt parte în cadrul convențiilor și acordurilor internaționale în vigoare, în special prin intermediul schimbului de experiență desfășurat prin rețele profesionale, seminarii și ateliere specializate.

46. Procurorii trebuie să ia în considerare cererile internaționale de extrădare și asistență judiciară în materie penală, inclusiv indisponibilizarea bunurilor, sechestrarea și confiscarea acestora, legate de cazurile aflate în jurisdicția lor, acordându-le aceeași însemnătate ca și celor din cauze naționale sau unor cazuri similare la nivel național.

47. Cooperarea procurorilor ar trebui îmbunătățită prin folosirea, ori de câte ori este posibil, a noilor tehnologii informaționale, în special pentru transferul și executarea cererilor de asistență judiciară, precum și prin îmbunătățirea periodică a calității cererilor și a traducerii lor în alte limbi.

48. Ar trebui promovată o mai largă specializare a activităților de urmărire penală în domeniul cooperării internaționale, și anume prin numirea unor procurori specializați în îndeplinirea acestor sarcini sau

prin înființarea unor structuri specializate în chestiuni de cooperare internațională, care să ofere asistență procurorilor.

49. Este necesar să se asigure pregătirea specializată a procurorilor, precum și a altor participanți la procedur privind problemele de cooperare judiciară internațională, pentru a se asigura că au competențele necesare pentru elaborarea cererilor de extrădare și asistență judiciară reciprocă, precum și pentru a lua în considerare și faptul de a răspunde la cereri similare primite din alte țări. Această formare profesională ar trebui să cuprindă învățarea limbilor străine, precum și o actualizare în ceea ce privește legislația internațională și comparativă, promovând și facilitând astfel crearea de rețele eficiente între participanții din diferite țări.

50. În cazul în care organele de urmărire penală sunt încadrate ca autorități naționale centrale pentru cooperarea internațională în materie penală, acestea ar trebui autorizate, în cadrul legislației naționale, să execute direct cererile primite din străinătate și / sau să le transmită spre executare altor autorități competente și să aibă dreptul de a supraveghea executarea acestora.

51. În acest sens, ar trebui să se acorde atenția cuvenită înființării punctelor de contact în fiecare țară, permițându-se astfel comunicarea directă între autoritățile competente din țările respective, cu întâlniri periodice între acestea pentru a discuta aspecte de interes comun. Aceste puncte de contact ar trebui să aibă competențe puternice în materie de cooperare internațională și în materia utilizării și înțelegerii unor limbi străine. Existența "magistraților de legătură" poate fi utilă în aceste scopuri și trebuie încurajată.

B. Interacțiunea cu mass-media

52. Procurorii ar trebui să fie conștienți de necesitatea de a avea o interacțiune eficientă cu mass-media, în conformitate cu principiile publicității și transparenței privind activitatea lor, sporind încrederea publicului, răspândind informații despre funcțiile și puterile lor și contribuind astfel la o mai bună cunoaștere a activității lor [9].

53. Informațiile furnizate de către procurori mijloacelor de informare în masă trebuie să fie clare, fiabile și precise și să nu submineze integritatea și eficacitatea investigației sau securitatea personală a procurorilor. Nu ar trebui să facă referință la anumiți procurori, ci în mod impersonal la acțiunea procuraturii. Procurorii ar trebui să trateze mass-media fără discriminare.

54. Aceste informații ar trebui, de asemenea, să respecte libertatea de exprimare, protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea investigațiilor, demnitatea, principiul prezumției de nevinovăție, normele etice față de ceilalți participanți la proces, precum și normele juridice care reglementează și restricționează divulgarea informațiilor specifice.

55. Procurorii pot, de asemenea, să ofere publicului larg informații prin intermediul mijloacelor de informare în masă, în vederea promovării prevenirii și / incriminării infracțiunilor, precum și să promoveze o mai bună înțelegere a funcționării procedurilor penale, fie la nivel național sau internațional.

56. Pentru a putea să informeze mai bine și în timp util publicul, cu privire la activitatea lor, procurorii trebuie să utilizeze tehnologiile informaționale, inclusiv crearea, administrarea și actualizarea periodică a site-urilor web.

57. Pregătirea specifică a interacțiunii cu mass-media trebuie să fie asigurată în situațiile în care procurorii au contacte directe și regulate

cu profesioniștii din mass-media, în vederea furnizării de informații riguroase și de calitate. O astfel de instruire ar putea fi efectuată, ori de câte ori este necesară, cu asistență din partea experților și a jurnaliștilor.

C. Formarea profesională

58. Un nivel ridicat de calificare profesională a procurorilor, în special în cadrul anchetelor, reprezintă o condiție necesară pentru activitatea eficientă a serviciului de urmărire penală și pentru îmbunătățirea încrederii publicului în acesta. De aceea, procurorii ar trebui să fie instruiți în mod corespunzător în ceea ce privește specializarea lor și să urmeze cursuri de formare inițială și continuă.

LISTA RECOMANDĂRILOR

a. Statele membre ar trebui să definească în mod clar drepturile și obligațiile procurorilor și ale organelor de urmărire penală, în cadrul (în ceea ce privește) anchetelor penale.

b. În general, procurorii trebuie să examineze legalitatea investigațiilor cel mai târziu atunci când decid dacă ar trebui să înceapă sau să continue urmărirea penală. În acest sens, procurorii ar trebui să monitorizeze, de asemenea, modul în care se desfășoară cercetările și dacă drepturile omului sunt respectate.

c. În îndeplinirea acestei sarcini, procurorii ar trebui să dispună de mijloacele legale, financiare și tehnice pentru a verifica legalitatea investigațiilor și pentru a reacționa la orice încălcare a legii.

d. Investigațiile ar trebui să se desfășoare întotdeauna în mod imparțial și să includă obligația anchetatorilor de a căuta și de a păstra dovezi relevante atât privind vinovăția, cât și nevinovăția.

- e. Procurorii ar trebui să prezinte instanței toate dovezile credibile disponibile și să prezinte acuzatului toate dovezile relevante.
- f. Procurorii ar trebui să respecte întotdeauna drepturile celor acuzați, ale victimelor, martorilor sau persoanele implicate în vreun fel, în procedură.
- g. Procurorii și organismele de anchetă trebuie să coopereze și să facă schimb de informații necesare pentru buna exercitare a atribuțiilor lor.
- h. Procurorii și organele de anchetă ar trebui să-și îndeplinească sarcinile în cel mai eficient și mai rapid mod, în special atunci când cazul se referă la deținuți și ar trebui să respecte principiul proporționalității privind utilizarea mijloacelor de investigare.
- i. Procurorii și organismele de anchetă ar trebui să aibă o pregătire corespunzătoare, după caz, atât în ceea ce privește legea, cât și cele mai moderne tehnici ale anchetei.
- j. Procurorii și organele de anchetă ar trebui să dezvolte cele mai eficiente relații internaționale și privind cooperarea.
- k. Procurorii ar trebui să încerce să dezvolte încrederea publicului prin furnizarea de informații cu privire la funcțiile și puterile lor, contribuind astfel la o mai bună cunoaștere a activității specifice, respectând în același timp drepturile fundamentale și principiile precum prezumția de nevinovăție și dreptul la un proces echitabil .

[1] A se vedea răspunsurile statelor membre la chestionarul de pe site-ul web al CCPE (www.coe.int/ccpe), intitulat "Lucrări preliminare - Acțiunea procurorilor în cadrul anchetei penale (2015)".

[2] Pentru aceste state, Recomandarea stabilește că procurorii trebuie să controleze legalitatea investigațiilor poliției, să dea instrucțiuni poliției, să monitorizeze punerea lor în aplicare și să sancționeze eventualele încălcări. Statele în care poliția este independentă față de procuratură, trebuie să ia toate măsurile pentru a garanta cooperarea adecvată și funcțională între procuratură și poliție.

[3] Acesta oferă îndrumări cu privire la principiile care trebuie respectate în contextul anchetelor penale din partea poliției și prevede că este de competența procurorului sau judecătorului de instrucție să asigure conformitatea cu acestea.

[4] Comitetul pentru Drepturile Omului, Comitetul Împotriva Torturii, Comitetul pentru Drepturile Copilului.

[5] Grupul de la Vișegrad este compus din Republica Cehă, Ungaria, Polonia și Slovacia.

[6] A se vedea cauza Messier contra Franței (CEDO, 30 iunie 2011).

[7] A se vedea cauza Salduz contra Turciei (CEDO, 27 noiembrie 2008). Salduz a fost condamnat pentru terrorism, bazat pe expunerea faptelor fără asistență juridică pe durata primului interogatoriu luat de către poliție. Potrivit Curții, dreptul tuturor suspectilor de a avea acces la asistență juridică este unul dintre elementele fundamentale ale unui proces echitabil.

[8] Ghidurile europene privind etica și comportamentul procurorilor adoptate de Conferința Procurorilor Generali Europeni în 2005, la Budapesta, Ungaria.

[9] A se vedea Opinia CCPE nr. 3 (2008) privind rolul serviciilor de urmărire penală în afara domeniului dreptului penal și Opinia nr. 8 (2013) privind relațiile dintre procurori și mass-media.